

עת"א 55971/12/18 - מ.ח. נגד שרות בתי הסוהר, מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה

23 ינואר 2019

עת"א 55971-12-18 ח' (אסיר) נ' שרות בתי הסוהר

בפני כב' הנשיא רון שפירא
העותר

מ.ח.
ע"י ב"כ עו"ד מיכאל כרמל

נגד
המשיבים

1. שרות בתי הסוהר
2. מדינת ישראל

פסק דין

בפני עתירת אסיר שהוגשה כנגד סיווגו של העותר כבעל פרופיל אלימות במשפחה (אלמ"ב).

העותר הינו אסיר המרצה עונש מאסר בפועל לתקופה בת 48 חודשים במסגרת ת"פ 61512-06-17 של בית המשפט המחוזי בנצרת בגין עבירות חבלה בכוונה מחמירה, עבירות בנשק ועבירה של שיבוש מהלכי משפט.

על פי עובדות כתב האישום המתוקן בתיק הנ"ל, העותר ונאשם 2 הינם אחים וקרובי משפחה של כ.ח., נפגע העבירה. בין העותר לנפגע העבירה קיים סכסוך. הכדורים אותם ירה העותר פגעו בשמשת המכונית בסמוך מאוד למתלון. לאורך ביצוע הירי, יידה הנאשם 2 אבנים לעבר הרכב תוך שהוא פוגע במתלון ואחת מהן פגעה ברגלו של המתלון. העותר, אחיו של העותר נאשם 2 ונפגע העבירה הינם תושבי אxxxxx.

העותר טען בעתירתו כי הקשר המשפחתי בינו לבין המתלון הינו כי סבו של העותר וסבו של המתלון הינם אחים. נטען כי אxxxxx מונה כ-25,000 תושבים כאשר 3,000 מהם הינם בני משפחת ח' שיש ביניהם קשרי משפחה כאלה ואחרים. כן נטען כי הרקע לסכסוך בין העותר למתלון הינו בחירות למועצה המקומית אxxxxx ואין מדובר בסכסוך משפחתי. נטען כי בין העותר לנפגע העבירה קיים קשר משפחתי רחוק אך אין בכך כדי להצדיק סיווגו כבעל פרופיל אלמ"ב, במיוחד נוכח העדר קשר סיבתי בין האירוע האלים לבין הקשר המשפחתי הרחוק. כן נטען כי נאשם 2, אחיו של העותר, לא סווג כבעל פרופיל אלמ"ב, כאשר מדובר באותן נסיבות ובאותו נפגע עבירה. עוד נטען כי משפחתו של העותר ונפגע העבירה ובני משפחתו חתמו על הסכם סולחה ביום 14.03.2017 באxxxxx והוצהר שהצדדים השלימו ביניהם וסלחו על אירוע האלימות בגינו הורשע העותר ואחרים. לכן נטען כי יש להורות על ביטול סיווגו של העותר כבעל פרופיל אלמ"ב ולדון בעניינו כאסיר רגיל, הן לעניין חופשותיו והן לעניין בחינת אפשרות לשחררו על תנאי ברישיון כשתגיע העת לכך.

המשיב טען בתגובה לעתירה כי ועדת אלמ"ב החליטה להגדיר את העותר כפרופיל אלמ"ב והיא תדון בעניינו שוב בתאריך 21.1.19. בהחלטת הוועדה מיום 31.7.18 נכתב כי על פי גזר הדין, העותר ואחיו, בשל סכסוך משפחתי, ירו לכיוונו של הקורבן מספר פעמים וחברי ועדת אלמ"ב מתרשמים כי הבסיס לעבירה נעוץ בסכסוך משפחתי ומכאן

מוצאים שיש צורך במעורבות הוועדה בעניינו. המשיב טען עוד כי המקום לבירור טענות העותר הן מול הרשות המנהלית במסגרת מיצוי ההליך המנהלי. נטען כי מי שמחליט בעניין זה הינה ועדת אלמ"ב, על בסיס החומרים המונחים לפניה. כן נטען כי בכל הקשור לעבירות במשפחה ולסמכות של ועדת אלמ"ב ידוע שההגדרה של בני משפחה רחבה מאוד. נטען כי הוועדה פעלה בהתאם לפקודת נציבות 04.54.03 סעיף 5ב(1) המתייחס למקרים כאלה. נטען כי בכתב האישום ובגזר הדין צוין שיש קשר משפחתי ושבין הנאשם לנפגע העבירה קיים סכסוך. נטען כי הוועדה בדקה את אופי העבירה ואת ההקשר על בסיס כלל החומרים שבפניה.

ביום 21.01.2019, יום לאחר שהתקיים הדיון בעתירה, הודיע המשיב כי ועדת אלמ"ב התכנסה בעניינו של העותר באותו יום ולאחר בחינת טענות העותר והמסמכים שהובאו לפני, החליטה להסיר את פרופיל האלמ"ב מהאסיר. על כן, ביקש המשיב להורות על מחיקת העתירה. ב"כ העותר, בתגובה, הסכים כי העתירה מתייתרת.

במקרה שבפני, בשים לב להחלטת ועדת האלמ"ב והסכמת ב"כ שני הצדדים, אני מורה על מחיקת העתירה.

עם זאת אני מוצא לנכון להעיר, על רקע הטענות שעלו בפני, ושבסופו של דבר נמצאו כנכונות ע"י ועדת האלמ"ב, כי ראוי להקפיד ולערוך בירור מוקדם מקיף יותר בטרם נקבע סיווגו של אסיר כאסיר בעל פרופיל אלמ"ב. זאת במיוחד בשים לב למשך הזמן הרב החולף לעיתים עד לבחינת ענינו של אסיר ע"י ועדת האלמ"ב והשלכת הסיווג כאסיר אלמ"ב על מעמדו וזכויותיו של האסיר.

הסיווג של אסיר כבעל פרופיל אלמ"ב בא כדי ליצור מסגרת פיקוח וטיפול שמטרתה להילחם בנגע האלימות בתא המשפחתי. לכן מוחל פרופיל האלמ"ב על סכסוכים שמטיבם קשורים בקיומו של תא משפחתי, לרבות סכסוכים בין בני זוג שטרם מיסדו תא משפחתי במובנו החוקי של המונח. ואולם לא כל סכסוך בין שנים ששם משפחתם זהה הוא "סכסוך במשפחה", מסוג הסכסוכים שסיווגו כ"אלימות במשפחה" והמצדיקים את סיווג האסיר המעורב כבעל פרופיל אלמ"ב. מאחר וסיווג אסיר כבעל פרופיל אלמ"ב משליך על זכויות אסיר, ולעיתים מלווה את האסיר תקופה ארוכה עד שעניינו נבחן ע"י ועדת האלמ"ב ומשפיע על תנאי הכליאה, לרבות הסיכוי לשחרור מוקדם ברישיון, מחויבים גורמי הכליאה בזהירות רבה בטרם יסווגו אסיר כבעל פרופיל אלמ"ב ויעבירו את עניינו לבחינה אצל ועדת האלמ"ב. זאת במיוחד בשים לב למשך הזמן הרב החולף עד שוועדת האלמ"ב דנה בעניינו של אסיר ומגבשת המלצתה.

הזהירות הנדרשת בעניין זה נכונה במיוחד, כפי שנלמד ממקרים רבים המגיעים לבית משפט זה, שעניינם בסכסוכים בישובים בהם אלפים מתושבי הישוב נושאים באותו שם משפחה, שם שירשו מראשוני השבט שהגיעו לאותו ישוב לפני מאות שנים. לעיתים קרובות מדובר בצדדים לסכסוך שמעבר להיותם נושאים באותו שם משפחה אין בינם כל קשר. העבירות בגין הם מרצים מאסר אינן מוגדרות כעבירות אלימות במשפחה והסכסוך הוא על רקע כזה או אחר ואולם ללא כל קשר להיותם נושאים באותו שם משפחה. בהתאם גם סיווגם כאסירים בעלי פרופיל אלמ"ב אינו נכון.

במקרה שהובא בפני החליטה, כאמור, ועדת האלמ"ב לבטל את סיווגו של האסיר כאסיר בעל פרופיל אלמ"ב, ככל הנראה מטעמים אלו. מכאן שלא נדרשתי להכריע במחלוקת הנקודתית נשוא האסיר שבפני. עם זאת מצאתי לנכון להתריע על נושא סיווגו של אסיר כבעל פרופיל אלמ"ב, זאת מאחר ועד שמתקבלת החלטת ועדת האלמ"ב עלולות זכויות אסיר להיפגע. לעיתים ועקב המתנה לבירור עניינו של אסיר בוועדת אלמ"ב מעוכבות חופשות של האסיר ואף

עצם הגעתו לדיון בפני ועדת שחרורים. מכאן החשיבות בנקיטת הזהירות הראויה ובבדיקת כל הנתונים הנדרשים בטרם יסווג אסיר מראשיתו של ההליך כבעל פרופיל אלמ"ב ועניינו יועבר לבחינת הוועדה.

תיוג וסיווג אדם, גם לפרק זמן מוגבל, עלולה לפגוע בזכויותיו. רשויות שלטוניות שבידיהן הסמכות והכוח לסווג ולתייג אדם חייבות לנהוג בהפעלת סמכות זו בזהירות מרבית. בתחום המשפט הפלילי וענפי המשפט המנהלי המשיקים לו הדבר נכון שבעתיים. גם אם בסופו של יום נקבע ע"י הרשות המנהלית המוסמכת, או ע"י בית המשפט, כי הצדק היה עם אותו אדם הרי שעצם ההליך וההמתנה להכרעה בעניינו עלול לגרום לעיתים נזק ממשי, נזק שלעיתים הוא אף אינו בר תיקון. מכאן ראוי שכל העוסקים בתחום יביאו עובדות אלו בחשבון, במסגרת מכלול שיקוליהם, וינהגו במלאכת הסיווג והתיוג בזהירות הראויה.

בכפוף להערות דלעיל, וכפי שצוין, העתירה נמחקת.

המזכירות תעביר עותק לב"כ הצדדים ולעותר באמצעות שב"ס.

ניתנה היום, י"ז שבט תשע"ט, 23 ינואר 2019, בהעדר הצדדים.

רון שפירא, נשיא